

חוק הגנה על עובדים בשעות חירום (הוראת שעה), התשס"ג-2003*

1. בחוק זה –

הגדרות

"הוראה יחיד" – כהגדרתו בחוק משפחות חド הוריות, התשנ"ב-1992¹;

"חוק ההתוגנות האזרחיות" – חוק ההתוגנות האזרחיות, התשי"א-1951²;

"ילד" – מי שטרם מלאו לו 14 שנים, וכן ילד בעל צרכים מיוחדים כהגדרתו בחוק חינוך מיווהר, התשמ"ח-1988³;

"מוסדר חינוך" – ללבוט מוסדר חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949⁴, ומעון כהגדרתו בחוק הפיקוח על המעונות, התשכ"ה-1965⁵;

"מצב מיוחד בעורף" – כמשמעותו בסעיף 9 לחוק ההתוגנות האזרחיות;

"פתרונות" – לרבות אי יידוש חווה עבורה לתקופה קצובה, שהוא אחד מלאה:

(1) חוות עבורה לתקופה קצובה של שנים עשר וחודשים או יותר;

(2) חוות עבורה לתקופה קצובה הפחותה משלוש שנים עשר וחודשים, שהאריך או שחוירש העסקה קודמת של העובר שהיתה סמוך לפני תחילת תוקפו של החווה;

"קבילן בוח אדם", "מעסיק בפועל" – כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996⁶;

"שעת התקפה" – כהגדרתה בסעיף 1 לחוק ההתוגנות האזרחיות.

איסור פיטורים

2. (א) לא יפטר מעביד עובד בשל הייעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה, מחמת הוראה שניתנה בשעת התקפה לפי סעיף 6(ג) לחוק ההתוגנות האזרחיות, או הוראה שניתנה בעת מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9(א) לחוק האמור, אשר בשלה נמנע מן העובד להתייעץ בעבודתו או לבצעה, לפי העניין.

(ב) (1) לא יפטר מעביד עובד בשל הייעדרותו מהעבודה לצורך השגחה על ילדו, הנמצא עמו, עקב אחד מלאה:

(א) סגירת מוסדר החינוך שבו לומד או שואה הילד מוחמת הוראה כאמור בסעיף קטן (א);

(ב) הוראה של השר האחראי שניתנה בשעת התקפה או בעת מצב מיוחד בעורף אשר מכוחה מחייב העובר לשחות במוסדר החינוך שבו לומד או שואה הילד; לענין זה, "השר האחראי" – השר שמואל החינוך כאמור מעוי בתחום אחריותו;

ובכלך שבתקופת הייעדרותו של העובד התקיים אחד מלאה:

(א) הילד נמצא בהחזקתו הבלעדית של העובד או שהעובד הוא הוראה ייחיר של הילד;

* התקבל בכנסת ביום כ"ב באדר ב' התשס"ג (26 במרץ 2003); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלת, 22, מיום כ' באדר ב' התשס"ג (24 במרץ 2003), עמ' 247.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 147.

² ס"ח התשי"א, עמ' 78.

³ ס"ח התשmach, עמ' 114.

⁴ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 48.

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

- (ב) בן זוגו של העובד הוא עובד או עובד עצמאי, ולא נunder מעובdotno, מעסוק או מעיסוקו במשלח ידו, לצורך השגחה על הילד, ואם בן הזוג אינו עובד או עובד עצמאי – נקבע ממנה להשגיח על הילד.
- (2) הוראות פסקה (א) לא יהולו אם היה במקום העבודה של העובד או של בן זוגו, בעת הייעדרות העובד כאמור באותה פסקה, סידרו נאות להשגחה על הילד.
- (ג) היה המעבד קובלן כוח אדם יראו לעניין סעיף זה גם הפסקה, קבועה או זמנית, של העסקת העובד, כפיוורים, ויהולו הוראות אלה:
- (1) מעסיק בפועל לא יגורום לפיטוריו של העובד של קובלן כוח אדם, בשל הייעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה בנסיבות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי העניין;
 - (2) קבוע בית הדין לעובדה כי העובד של קובלן כוח אדם פוטר בשל הייעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה בנסיבות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי העניין, חקקה היא כי המעסיק בפועל גרם לפיטוריו בגין ההוראות פסקה (ו) אלא אם כן הוכיח אחרת;
 - (3) הוראות סעיף קטן זה באותה להוסיף על האיסורים החלים על קובלן כוח אדם כמעביר לפי סעיף זה.
- (ד) פוטר העובד בגין ההוראות סעיף זה, בטלים הפיטורים.
3. הייעדרות העובד מהעבודה כאמור בסעיף 2 לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודה ולא רציפות עבודה תפגע בזכויות התלוויות בותק של העובד אצל מעבידו.
4. בתובענה של העובד בשל הפרת הוראות סעיף 2, תהא חובת ההוכחה על הנتابע כי נטל ההוכחה פעיל שלא בגין ההוראות הסעיף האמור, אם הוכיח העובד שניים אלה:
- (1) כי נunder מעובdotno או לא ביצעה, בנסיבות כאמור בסעיף 2(א) או (ב)(א), לפי העניין;
 - (2) כי הפיטורים היו בעת הייעדרותו מהעבודה או אי ביצועה, כאמור בפסקה (ו), או בתוך חודשיים לאחר מכן.
5. לבית הדין לעובדה תהא סמכות ייחודית לדון בתובענה לפי חוק זה, והוא רשאי – סמכות שיטוט ותרופות
- (1) לפסק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממש, בשיעור שיוראה לו בנסיבות העניין;
 - (2) ליתן צו מניעה או צו עשה, אם ראה שהענתקת פיצויים בלבד לא תהא צודקת; בכואו להוציא צו כאמור יביא בית הדין בחשבון, בין השאר, את השפעת הצו על יחסី העבודה במקום העבודה ואת האפשרות שעבוד אחר ייפגע, ולגביו פיטורים הנובעים מצמצומים בעבודה גם את הוראותיו של הסכם קיבוצי החל על העדרדים; ההוראות פסקה זו כוחן יפה על אף האמור בסעיף (2) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970.⁷
6. חובענה בשל הפרת ההוראות חוק זה יכול שתווגש בידי העובד או ארגון העובדים היציג באותו מקום העבודה, ובאיין ארגן עובדים – ארגון העובדים שהעובד חבר בו.

⁷ ס"ח התשל"א, עמי 16.

7. לא יזרק בית הדין לעובדה לתוכענה בשל הפרת הוראות סעיף 2, שהוגשה לאחר שחלפו שנים עשר חודשים מיום שנוציאר העילה.
8. פיטור מעביר עובד בגיןוד להוראות סעיף 2, או גרט מעסיק בפועל לפיטוריו של עובד של קבלן כוח אדם בגיןוד להוראות סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁶ (להלן – חוק העונשין).
9. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפחק ולעשות כל שנייתן למניעת עבירה לפי סעיף 8 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין; בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על ניהול כוח האדם בתאגיד.
 (ב) נabraה עבירה לפי סעיף 8 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח שעשה כל שנייתן כדי למלא את חובתו.
10. לעניין חוק זה דין המדרינהבדין כל מעביר אחר.
11. הוראות חוק זה באות להוסיפה על זכויותו של עובד לפי כל דין, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, ולא לגרוע מהן.
12. שר העבודה והרווחה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
13. בחוק בית הדין לעובדה, התשכ"ט-1969⁷, בתוספת השנייה, בסופה יבואו:
 "חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (הוראת שעה), התשס"ג-2003".
14. הוראות חוק זה לא יהולו על אלה:
 (1) מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967⁸;
 (2) שוטר כהגדתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁹;
 (3) סוהר כהגדתו בפקודת בית הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971¹⁰;
 (4) עובד השירותים כהגדתו בחוק שירותי הביטחון הכללי, התשס"ב-2002¹¹, ועובד המוסדר למוריעין ולהפקידים מיוחדים.
15. חוק זה יעמוד בתוקפו עד יום ר' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003).

זבולון אורלב
שר העבודה והרווחה

אריאל שרון
ראש הממשלה

ראובן ריבליין
יוושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.
⁸ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.
⁹ ס"ח התשל"א, עמ' 50.
¹⁰ ס"ח התשל"ב, עמ' 459.
¹¹ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.
¹² ס"ח התשס"ב, עמ' 179.
¹³ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.